

A versolvasó ünneplése

Milyen jó volna minden nap más poétánk költészetét napját ünnepelni! Jelen pillanatban — természetesen fordított sorrendben — a névsor Illyés Gyulával kezdődne. Folytatódna Nagy Lászlóval, Kormossal, Kaszákkal, Füsttel, Szabó Lőrincsel, Radnóttival, Babitscsal, József Attilával, Juhász Gyulával, Kosztolányival...

Ha úgy tetszik, az emberi termelés annál inkább emberi jellegű, minél inkább elszakad a közvetlen fizikai, biológiai szükségességtől. A legalapvetőbb emberi termelés tehát a műalkotás, a költészet létrehozása. A költő személyes élményei, tapasztalatai alapján megformált üzenet akkor válik csak értéké, ha a befogadó élete és teljes emberi világa — maga is nyitott könyvvé válik: a műlmény az olvasóban is megszületik, s végül — az esztétikum közvetítésével — mindez beépül az olvasó személyiségébe.

Mostanában igen nagy íróink ünnepeit, centenáriumaikat tartjuk. Kosztolányi az idén, március 29-én lett volna 100 éves; Babits és Juhász Gyula valamivel korábban, de egy évben, 1983-ban. Nos, a híres Négyesű Lászlószemináriumról Juhász Gyula — akét ott az egyik legnagyobb tehetségnek tartanak számos éveken át — később így ír:

„Meghatottan emlékszem vissza arra a barátságra, amely Babitscsal és Kosztolányival összekötött. A költészet minden uralkodó szerepében találkoztunk. Egy másnak olvastuk föl verseinket, szinte egymás jelenlétében irtunk... A legfontosabbnak a verset tartottuk, mert a jó vers a legtömörőbb, legzártabb, legegységesebb és legidőtállóbb kifejezése az élet lényegének... A vers mégis csak a legművészebb irodalmi forma, ősi és örök... Mindezek méltán pedig ott volt a magyar föld és a magyar lélek: a szekszárdi szőlőhegy, a palicsi tó, a hortobágyi puszta, a Tisza partja, az anyánk csókja és a dajkánk dala, amely minden esztétikán és szociológián túl hangot és színt ad a művésznek és embernek.”

Ének József Attiláról

Mintha csak élne, itt van ő egészen.
Csatakos utcán szorongva érzem,
ha pillám rácsán átsajog a fény;
tűzfalak árnyán lesek feléje,
ahogy megáll a vasgár szögletén,
s nincsen szava a holdvilágos égre.

Oly ismerős beszédes némasága,
az égre fájó bánat ragyogása;
a jeges háló odafenn, —
mert foglyaként és mindig minket vállalt,
a munkát, mely a palánkok közt szárnyalt,
feledni nem tudta sosem.

Mibennünk hát nem torzulhat el arca.
Okos fejét szelíden félrehajtva
mosoly vibrál sarlós szemén.
Dacosan csontos, magas homlokáról,
a tiszta-tükrű értelem világol,
a biztató, makacs remény.

Kit idegenben annyit löktek, vertek,
hazatalált a legkedvesebb gyermek,
a szeretetre szomjazó,
ki tudta jól: szereljük majd, ha eljő
hisz rátekin a pártfogó jövőndő,
hisz értünk élt, közénk való.

Eleven szívünk örzi, nem az emlék.
micsoda sors nyugozta gyöngye testét,
micsoda hősi szolgaság,
hogy önmagát magáért nem kimélve,
sötét erők közt hadokozva védte
az eltiportak igazát.

Mily őszintén élt: harcolva, merengve,
igaz szavában villámlott a penge,
s lengett a rét lágy árama.
Becsületét nyitott könyvként kítárta:
mutassatok rá, szóljon, aki látja,
hazudni nem tudott soha.

Mint káoszba, mely csillagot teremthet,
vad kínok közt is kereste a rendet,
mít majd e század tette vált,
hogy sulyukat a szavak el ne vesszék,
s ne dülje szét a barbár esztelenség
s széppé küszködött szabályt.

És nem talált a földön menedékre. —
Borzongva áll a decemberi éjbe,
átlép a sorompó alatt.
Acsargó hullám csapkod ki a partra,
előtte tompán dübörög a talpa,
és fölajdul a pillanat.

De mégse halt meg. Miénk lett egészen.
Örzi a szó és élteti az erdem,
hisz értünk adta mindenét.
Tanúságát az idő is vele zengi:
hogy verset írni, élni nem elég,
hogy költőként is embernek kell lenni.

Baka István

Szárszói töredék

Városaid bogok a hálón,
mit kivetett reám az Úr.
Vergődtem hát benned,

Hazám,
boldogan-boldogtalanul.

Hozzámnóttek cseréptetőid:
ne hántsd le pikkelyeimet!
Tarts meg — a Semmibe ne
ússzam,
ha benned szomjan is
veszek.

Úgy halok meg, hogy igazi
szép arcod nem láttam soha.
Vagy arcod volna cimered:
e felpuffadt bankárpofa?

Pérez kell? Mint halott
koldus szalma-
zsákját, feltépem az eget,
fogadd el: zsongori kezembe
csillag — a vashatos —
pereg.

Szállj költemény . . .

Szállj, költemény, szőlj költemény
mindenkihez külön-külön,
hogy élünk ám és van remény, —
van idő, esipjük csak fülön.

Nyugtasd a gazdagok riadt
kis lelkét — lesz majd kegyelem.
Forrást kutat, nem vért itat
a szabadság s a szerelem.

Szólítsd, mint méla borjúszej
a szorgalmas legényeket —
rágd a szívükbe — nem muszáj
hősnek lenni, ha nem lehet.

1936

Andrássy Lajos

Könyörgés virradatkor

Kezdetben volt, hogy: láttalak egészen...
Hogy Benned kélt a Nap, hogy éjszakákon
mint jeltoronynak égő csillagához
Hozzád mérhettem útaim futását...
Aztán, mikor leütve heverészttem
értetlenül görgetve béna számban
nevedet: lettél múltó kódvarázshoz
hasonló s félttem arcod illanását...
Később lettél: a KÉP, amit merészen
ablakomra vitt mesterké, de lázban
se láttam már, hogy mozdul, hajlatához
ölednek már nem fértem én, hogy át
hevitse vágyam... És akárhogy néztem:
szemed... szemedet én már nem is láttam!
... Most végre fény dereng: új hajnalához
a Nap lehetnél! Másik fölvonását
az életemnek beragogyva tűzzel!...
Légy Te... a víz, a kenyér, meg a só is
— csak ne bújj belém, ne formájj magadra!
Más-más a műszer, mely bennünk vezérel
— és szétröpíthetsz tízezer darabra!

Katona Judit

Kháron garasa

Ne verje fagy a gyümölcsfákat,
virágjában ne hulljon semmi:
az idő minden gazt kivágat,
lombosodni kell és teremni.

Kháron garasa tenyeremben,
sötét vízre száll velem holnap,
siratjuk azt, ki tegnap ment el:
még jobbnak kell lenni a jónak.

Nem elpusztulni tele ággal,
sem harmattól, sem fagytól verten,
mindig kilép valaki ügyis
közülünk esüfolt föl emelten.

Föllélegzik az új tavaszban,
csontig fagyott léte kienged.
Élni a költőt, mint a fákat,
békességnak istene enged!

Szaffi

Film

A színes magyar rajz-
mesefilm készí-
tői — Dargay Attila, Nepp
József, valamint Romhányi lovag (akinek a harcban go-
nulnak fel: a disznókirály, r-
Zsupán és kedvenceihez ha-
sonló leánykájá, Feuerstein l-